

ved den endelige Behandling af Sagen. Den ærede Minister gav mig egentlig Ret i, at der var Vanffeligheder derved, men han mente, at man nok kunde komme ud over dem, og navnlig vilde det vel i det praktiske Liv gaa saaledes, at den juridiske Dommer gennemgik Sagens Akter med de læge Medlemmer. Men naar disse læge Medlemmer, disse gamle Skibskaptajner, saa hele Bunken sendt hjem — den skulde jo vel cirkulere — er jeg bange for, at de drukne noget deri. De maa da have en Jurist til Bedelse og Vejledning, til at forklare dem, hvad der egentlig staa i disse Tingsvidner, i disse lange Indlæg, men det vil sandelig ikke være nogen heldig Maade, hvorpaa disse Meddommere komme til Kundskab om det, som de egentlig fuldt selvstændig skulde sætte sig ind i. Det er netop derfor, jeg har frygtet for, naar vor Retspleje ikke er reformeret, at tage læge Medlemmer med. Den ærede Minister henviste til den gamle Københavns Søræt. Jeg har ikke nogen fuldstændig klar Erfaring med Hensyn til den, men har dog det Indtryk, at det var en Ræt, som man ikke var overmaade fornøjet med, og den blev da ogsaa afløst af Københavns Sø- og Handelsræt, og idet man indførte denne Retsreform, gavnede man Retsplejen ganske væsentlig. — Hvad de norske Sørætter angaar, som man nu tilsigter at indføre i Norge samtidig med Søloven, skal jeg sige, at vi have endnu ikke set, om der maasse ikke i Norge vil gøre sig samme Betænkelighed gældende som den, jeg har tilladt mig at gøre mig til Dolt for. Efter hvad der er meddelt mig, paataenter man netop ogsaa i Norge med det første at reformere den civile Retspleje og navnlig ogsaa indføre Rævninger i den civile Retspleje. — Den ærede Ministers Henvisning til, at der ikke findes noget Lægmandselement i Sørættene i England og Amerika, er for saa vidt heller ikke ganske træffende, naar Taleren er om egentlige Retsager, det være sig civile eller kriminelle Sager. Det er bekendt nok, at i saadanne Sager medvirke netop Juryer. Der er altsaa et Lægmandselement og det i sin mest fuldkomne Form, langt fuldkomnere end den, der her er Tale om. I øvrigt er, forekommer det mig, den ærede Minister og jeg fuldstændig enige i vor Betragtning. Der er blot det Spørgsmaal imellem os, om man skal sige som den ærede Minister: naar man ikke kan faa det bedste, tager man det næstbedste. Der er jo ogsaa et Ord, som siger, at det næstbedste er det bedstees Fjende, og det kan altsaa tænkes, at man ved at ved-

tage det, som den ærede Minister betegner som det næstbedste, ved at tage Lægmandselementet med skriftlig Proces, netop ødelægger hele Sagen. Den samme Bemærkning har jeg at gøre til det ærede 2det Medlem for 11te Kred (Th. Nielsen), der misforstod mig, som det synes mig, paa en Maade, som man ikke skulde tro mulig. Naar jeg er betænkelig ved at tage Lægmandselementet med her, er det netop af Hensyn til, at jeg ikke vil affkære eller foregribe denne Sag paa en saadan Maade, at man ved at prøve et Lægmandselement et vist Antal Aar sammen med skriftlig Procedure skulde komme til det Resultat, at det er noget, man slet ikke kan bruge. Det ærede Medlem troede, at Lægmandselementernes væsentlige Opgave, naar de sad i en saadan Domstol, skulde være den at fortolke Loven og at opfatte den rettelig. Ja, det skulle de ganske vist, naar de ere Meddommere, men i den Henseende ville og bør de væsentlig rette sig efter den juridiske Dommers Vejledning, saaledes som det fuldstændig er slaaet fast for Eksempel i den engelske Retspraksis, hvor Rævningerne skulle rette sig efter Dommers juridiske Vejledning. Det er ikke det Punkt, der volder Vanffeligheder. Det, som Lægmandselementet skulde have med at gøre i disse Sager, er den rette Opfattelse af hele Sagens faktiske Grundlag. Der skulde de gøre Gavn og hjælpe den juridiske Dommer, thi de have der oftere et langt klarere Blik, end han har. Men for at de kunne gøre denne Gavn, maa Processmaaden være saaledes lagt til Rette, at de derigennem kunne faa den rette Opfattelse deraf, og det kunne de faa, naar man fremsætter Sagen for dem mundtlig med alle de Garantier og fornuftige Indretninger, som man kan træffe ved den mundtlige Procedure. Naar man derimod giver dem en flig Bunte af Indlæg, Tingsvidner og alle Sagens Akter og forlanger, at de skulle studere alle disse Skriftstykker, kunne de meget vanffelig faa den rette Opfattelse af, hvad Sagen drejer sig om. Det, jeg frygter, er derfor ikke, som det ærede Medlem lod til at mene, Lægmandselementet, jeg nærer ikke nogen Frygt for at faa dette ind i Domstolene. Det ved det ærede Medlem godt, at det taler jeg altid for. Nej, Faren er, at man netop skal ødelægge Tanken om at faa Lægmandselementet ind i Domstolene. Det er derfor, jeg har Betænkeligheder, men naturligvis ville mine Betænkeligheder af Hensyn til Sætningen, at kan man ikke faa det bedste, saa tager man det næstbedste, afstræftes en Del, hvis